

Juuditi valikud armastuse ja surma vahel

Garmen Tabor (Juuditi) ja Tõnu Tepandi (Olovernes).

Foto: Estonia

Rahvuskooper Estonia 100. Sünnipäeva puhul lavale toodud sõnalavastus Juuditi pakkus suurejoonelist käsitlust A. H. Tammsaare samanimelisest näidendist.

Intensiivsed valgustuslahendused, veenvad kostüümid ning massiivne lavakujundus lisasid vürtsi süžeele, mis oluks haarav ka ilma igasuguste lisaefektideta.

Süžee kulgemist juhtisid teravmeelsed arutluskäigud. Nimikangelanna vastandliku suunaga kirgedest ja himudest ajendatud siseheitlused kutsusid vaatajat intensiivselt kaasa mõtlema ning loo jätkumiseks võimalikke lahendusi nuputama.

Etenduse sisemine pinevus hoidis tähelepanu erguna ning kohati oli lausa kahju, et nauditavate repliikide ning dialoogide tulvas kuldaväärt fraasid juba pea kuulmishetkel meeltest kadusid.

Pole ime, et Vanast Testamentist pärit Juuditi lugu endiselt värskest ning kaasaegselt kõlas. Tammsaare juba 85 aastat tagasi kirjutatud piiblitõlge käsitleb süvitsi igavikulisi teemasid nagu inimese suhe jumalaga, inimese suhe teise inimesega, eetika ning üürike tee armukirest vihkamiseni.

Piiblitõlge järgi oli Juuditi ennastohverdav kangelanna, kes oma au ja elu mängu pannes hiilis vaenlaste leeri, sobitas sõprust uhke pealiku Olovernesega ning hukkas ta, mille tulemusel puhkenud kaoses piiramisrõngas linn valutamata jäi.

Tammsaare näidendi fookuses polnud aga mitte tegu ja tulemus, vaid inimlike heitluste protsess, mille käigus tehtud mõrv pooljuhuslikult kangelas teoks osutus.

Tammsaare Juuditi oli saatulik naine, kelle valikute tõttu sai surma neli meest. Tema soovist püüda parimat sai näide liigse ambitsioonikuse tagajärgedest.

Juuditi oli esimesi karjäärinai ja naisõiguslasi maailmas. Soov valitseda maailma meestega võrdselt ning lähtumine printsipiibist "kõik või mitte midagi" panid aga kangelanna ebaõnnestumise kibedaid vilju maitsma. Linn sai küll päästetud, kuid Juuditi isiklikud eesmärgid jäid saavutamata.

Vastus küsimustele, mis on armastuse ja võimuiha hind, mis surma väärtus või inimliku kannatuse mõte, jäi vaataja leida. Näidend pakkus piisavalt ilmekat materjali, mille baasil isiklikku hinnangut kujundada.

Omad nüansid oli loo kulgemisse lisanud lavastaja Katri Aaslav-Tepandi.

Tegelaste lavakäitumine ning rollikäsitus muutsid seekordse "Juuditi" ainukordseks. Nauditav tekst, suurepärase vaatamängu ning omasoodu hargnevad intriigid kutsusid jälgima.

Näidendi süngest sisust hoolimata ei mõjunud etendus rusuvana, raske teema peen läbimängimine pälvis publiku tunnustuse.

Mari Hiimäe

Järgmine etendus 29.11 Estonias.